

Optimális valutaövezet (Optimum Currency Area – OCA)	Olvasási idő: 8 perc 	Készítette: Dr. habil. Kiss Gábor Dávid
---	--	---

Definíció: Egy olyan földrajzi térség, ahol egy közös deviza bevezetése maximalizálná a gazdaság hatékonyságát

Érdemes **közös devizát** bevezetni az alábbi feltételek teljesülése esetén:

- 1. munkaerő szabad mobilitása a régióon belül;**
 - oktatás, munkanélküli és egészségügyi ellátás, nyugdíjrendszerek harmonizálása, átjárhatósága
- 2. szabad tőkeáramlás, árak és bérek rugalmassága a régiók között;**
 - vállalkozások alapítása, bankrendszer felügyelete, áru és szolgáltatás kereskedelem, adózás
- 3. termelés diverzifikáltsága;**
 - minél többféle terméket állít elő egy gazdaság, annál kevésbé viselik meg egy-egy részpiac vagy iparág sokkjai
- 4. hasonló üzleti ciklusok a tagországokban;**
 - máskülönben elég nehéz lenne közös monetáris politikát folytatni
- 5. költségvetési kiegyenlítő mechanizmus a leszakadóban lévő régiók szinten tartásához;**
 - központi költségvetés fenntartása ahhoz, hogy egyes régiók elszegényedése ne vezessen társadalmi elégedetlenséghez és a rendszer széthullásához (valamint stabilizálja a piacot is)
- 6. hasonló ideológiák, preferenciák;**
 - döntéshozatal szempontjából lényeges a közös nevező
- 7. szolidaritás.**
 - bajba jutott tagállamok kiségitéséhez álljon rendelkezésre tudás és pénzalap

Az OCA megjelenése az eurózónában

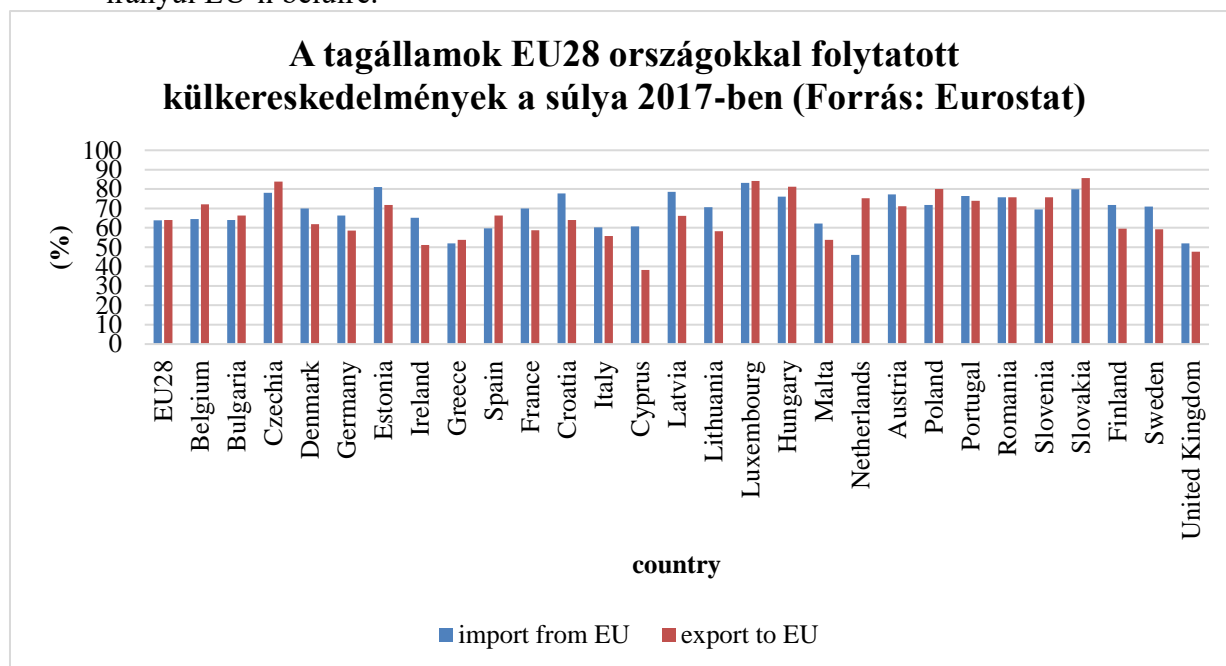
- Az első pontok (1-2-3) alapvetően az áruk, személyek, tőke és szolgáltatások szabad áramlására fókuszálnak, amely **nélkül nem képzelhető el egy közös piac** – ezek túlnyomó részt az Európai Unió (EU) 1992-es létrejöttekor megvalósultak¹.
- További pontok vonatkoznak a költségvetési politikára (5-6-7), ahol bár már az **Európai Gazdasági Közösség (EGK)** 1957-es megalakulása óta láthatunk eszközöket, az EU költségvetése napjainkban is csak a teljes GDP 1 százalékát teszi ki, valamint nem rendelkezik önálló adóbevételekkel, csak a vámhatáron szedett vámból és a tagállamok áfa-bevételeiből és befizetéseiből részesül. Ezt kellett kiegészíteni a 2011-es adósságválság nyomán az **Európai Stabilitási Mechanizmus** államcsődök kezelésére szolgáló alapjával.

¹ Maastricht treaty (Article 3, c), 1992, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:11992M/TXT&from=HU>

- A (4) pont vonatkozik a monetáris politikára a szabad tőkeáramlás mellett. A hatékony monetáris politikához szükség van arra, hogy az összes tagállam egyszerre tartózkodjon a gazdasági fellendülés vagy recesszió állapotában. Emellett a pénzügyi stabilitás fenntartásához szükség van a határon átnyúló működést folytató bankok központi felügyeletére, az egységes betétvédelemre és a bankszanáláshoz is kell egy közös alap, miután egy-egy nagybank mérlegfőösszege vetekszik egy tagállam éves GDP-jével.

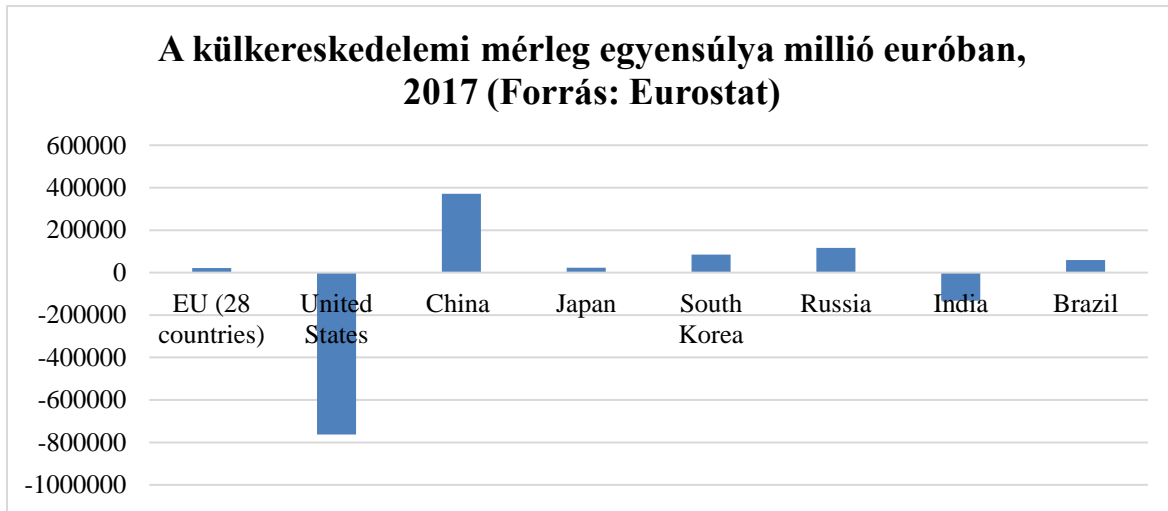
Az EU tagországok külkereskedelmi integrációja

- **Nyitott gazdaságról** beszélünk abban az esetben, ha az export-GDP arány meghaladja az 50%-ot. Megállapítható, hogy a nagyobb lakosságszámmal rendelkező tagállamok esetében ez az arány 30-50% (relatíve zártabbak), míg a kisebb tagállamok esetében a 80%-ot is elérheti.
- Mindez azt jelenti, hogy a tagállamok gazdasági növekedésére (munkanélküliségre, költségvetés stabilitására) komoly hatása van a devizaárfolyamnak és a többi tagállamban tapasztalható gazdasági növekedésnek.
- A külkereskedelem integráltságát az adott ország esetében az EU-ba irányuló export és az onnan érkező import súlyával lehet meghatározni. 2017-ben átlagosan 64%-os súlya volt a többi EU tagállamnak egy tagállam külkereskedelmében, azonban a közép-európai és kontinentális tagállamoknál ez az érték elérheti a 80%-ot. A tengerparti (maritime) és globális piacra exportáló tagállamok esetében is a külkereskedelem fele irányul EU-n belülre.

Forrás: saját szerkesztés, Eurostat adatai alapján.

- **Az EU28 a világkereskedelem egyik legfontosabb szereplője:** az összes export 16%-a és az összes import 15%-a volt hozzá köthető 2017-ben. Csak Kína (17%, 13%), az Egyesült államok (11.5%, 17%) és Japán (5%, 5%) rendelkezik hasonló jelentőséggel. Emellett az EU28 jelentős külkereskedelmi többlettel rendelkezik.

Forrás: saját szerkesztés, Eurostat adatai alapján.

Források:

Mundell, R. (1961): A Theory of Optimum Currency Areas. The American Economic Review, Vol. 51, No. 4, pp. 657-65.

ECB (2008): The Changing role of the Exchange rate in a Globalised Economy. ECB Occasional Paper Series, No 94 <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecbocp94.pdf>

Önellenőrző kérdések:

1. Melyek az optimális valutaövezet kritériumai?
2. Hogyan jelennek meg ezek a kritériumok az Európai Unióban?
3. Mekkora az Európai Unió súlya a tagállamok külkereskedelmében?
4. Miért káros a külkereskedelem szempontjából a lebegő deviza?

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával.
Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

